

1.4 Súlad s predpismi pri používaní UI

Hlavné posolstvo

- Neexistuje žiadne právne vákuum. Zákon o ochrane osobných údajov platí od začiatku.
- Harmonogram sa posunul. Povinnosti pre vysoko rizikovú UI vo vzdelávaní začínajú platiť 2. decembra 2027, nie v auguste 2026. Skontrolujte si materiály svojej školy.
- Záväzné už od februára 2025. Rozpoznávanie emócií v školách je zakázané a školy nasadzujúce UI musia zabezpečiť kompetentnosť personálu. Označovanie obsahu vygenerovaného UI sa začína v auguste 2026.
- Najnáročnejšou vrstvou je ochrana osobných údajov. Žiadne osobné údaje o žiakoch bez zmluvy, ktorá vylučuje tréning na vašich vstupoch; súhlas väčšinou neobstojí; odstránenie mien neznamena anonymizáciu.
- V oblasti autorského práva je problémom samotné nahratie. Výučbová výnimka sa nevzťahuje na vkladanie chránených diel do UI.
- Detektory ako dôkaz neobstoja. Odôvodnená úvaha na základe konkrétnych znakov áno. Pravidlá musia byť jasné vopred a označovanie je lepšie než zákaz.
- Známkovanie zostáva v rukách človeka — a mechanické odklepnutie návrhu UI nie je ľudské rozhodnutie.
- Zodpovednosť leží na obstarávaní, nie na vás — a súlad s predpismi umožňuje, nebrzdí. Školy s jasnými pravidlami sú tie, ktorých učitelia hlásia najväčšiu úsporu času.

“ Ak si z tejto stránky zapamätáte len jednu vetu: Súlad s predpismi je dom, nie múr.

Čitateľský denník, tretí pohľad

Náš deviatak, jeho čitateľský denník, podozrenie jeho učiteľa. V Kapitole [1.2](#) to bola otázka učenia; v Kapitole [1.3](#) otázka profesijného úsudku. Tu je to súdny spis.

V decembri 2025 rozhodol Správny súd v Hamburgu, Nemecko, o predbežnom opatrení v tomto prípade. Učiteľ si všimol, že denník sa štýlom písania nezhodoval s tým, ako chlapec písal pri triednej práci. Škola to v dôsledku toho posúdila ako podvod. Nasledovala žiadosť o predbežné opatrenie, aby sa tomu zabránilo, súd ju však zamietol. Neoznámené používanie UI v školskej práci sa považuje za podvod, aj keď škola nemá výslovné pravidlo proti UI. Všetci študenti musia

predpokladať, že majú pracovať samostatne, pokiaľ im nebolo povedané, aké pomôcky sú povolené. Jedno upozornenie treba mať na pamäti od začiatku: ide o rozhodnutie jedného súdu a ešte nie je právoplatné.

Toto je vhodná chvíľa vysporiadať sa s najčastejším omylom v tejto oblasti. Neexistuje žiadne právne vákuum. Nikdy neexistovalo.

Dom má tri poschodia

Väčšina učiteľov si právo v oblasti UI predstavuje ako jeden múr, ktorý sa stavia kdesi v Bruseli. Užitočnejšie je však predstaviť si dom, v ktorom už bývate. Základom je ochrana osobných údajov. Je nosná. Bola položená pred rokmi. Riadi vaše bežné utorkové ráno. Horné poschodie je Akt EÚ o umelej inteligencii, európsky zákon o UI, ktorý kategorizuje systémy podľa ich potenciálu spôsobiť škodu a ukladá prísnejšie povinnosti čím vyššie je riziko. Je čiastočne obývané a stále sa stavia, pričom termín dokončenia bol práve posunutý. Dvere a okná predstavujú autorské právo a skúšobný poriadok — malé a konkrétne veci, s ktorými prichádzate denne do styku, bez toho, aby ste si to všimli.

Prízemie: ochrana osobných údajov, jasnejšia než si mnohí myslia

Spracúvanie osobných údajov niekoho iného si vždy vyžaduje právny základ. Škola ako verejnoprávny subjekt získava svoje oprávnenie v podstate zo svojich zákonných povinností podľa školského práva. Neexistuje žiadne všeobecné oprávnenie, ktoré by prichádzalo automaticky s postavením učiteľa.

Z toho vyplývajú tri dôsledky, ktoré tvoria praktické jadro tejto kapitoly.

Súhlas neposkytuje riešenie. Jedným zjavným riešením by bolo jednoducho sa opýtať rodičov. Tento prístup má však dva nedostatky. Po prvé, súhlas musí byť daný slobodne. V školskom kontexte, kde do hry vstupujú známky, žiadosť učiteľa nepredstavuje slobodnú voľbu. Po druhé, súhlas musí byť informovaný, čo je ťažké dosiahnuť, ak nikto nevie, kde údaje napokon skončia. Oprávnenie musí vychádzať zo školského práva, nie z podpisu, pretože to presúva zodpovednosť vyššie, mimo vás.

Odstránenie mien neznamená anonymizáciu údajov. V roku 2024 nemecké úrady na ochranu osobných údajov spoločne vyhlásili, že ak je niekoho možné identifikovať z kontextu, údaje sú stále osobné. Toto je v školách obzvlášť problematické, pretože práve typy textov, pri ktorých učitelia najviac chcú pomoc UI — ako sú eseje, voľné písanie a učebné denníky — identifikujú svojho autora podľa štýlu.

Deliacou čiarou je zmluva: poskytovateľ smie spracúvať vaše údaje, ak tak robí výlučne podľa vašich pokynov a existuje o tom písomná dohoda. No v okamihu, keď použije to, čo napíšete, na svoje vlastné účely, dohoda sa rúca, pretože už nekoná vo váš prospech. Praktický test teda znie: existuje takáto dohoda a vylučuje tréning na vašich vstupoch? Ak nie, nemali by sa do systému vkladať žiadne osobné údaje.

Stoja za zmienku dve poznámky pod čiarou: Údaje týkajúce sa zdravia, zdravotného postihnutia a špeciálnych vzdelávacích potrieb podliehajú podľa práva EÚ ešte prísnejšej ochrane, a aspoň jedna nemecká spolková krajina (Bádensko-Württembersko) výslovne zakázala ich používanie v systémoch UI ministerským nariadením. Ak sú zapojené súkromné zariadenia, právna zodpovednosť leží na škole, nie osobne na vás, čo vás oslobodzuje a zaväzuje vášho riaditeľa.

Horné poschodie: čo Akt o UI už vyžaduje a čo ešte nie

Tu je oprava, ktorá robí väčšinu existujúcich usmernení zastaranými. V júli 2026 EÚ odložila najťažšiu skupinu povinností podľa Aktu o UI pre vzdelávanie — tie, ktoré sa viažu na systémy zaradené ako vysoko rizikové, teda systémy používané na rozhodovanie o prijímaní, na hodnotenie toho, čo sa žiaci naučili, alebo na ich monitorovanie počas skúšok — z augusta 2026 na 2. decembra 2027. Veľké množstvo materiálov napísaných v roku 2025 a začiatkom roka 2026 stále uvádza starý dátum. Ak taký dokument máte aj vo svojej škole, potrebuje poznámku pod čiarou.

Užitočnejšia oprava smeruje opačným smerom: to, čo už platí, je podceňované, a to, o čom sa donekonečna diskutuje, ešte neplatí.

Dve veci sú záväzné už od 2. februára 2025.

- Rozpoznávanie emócií v školách je úplne zakázané. Systémy, ktoré tvrdia, že dokážu čítať pocity žiakov — detekcia pozornosti, analýza nálady, hodnotenie „zapojenia“ z webkamery — nie sú šedou zónou. Nachádzajú sa na krátkom zozname postupov, ktoré Akt jednoducho zakazuje.
- Školy, ktoré nasadzujú UI, musia zabezpečiť, aby ich personál vedel, čo s ňou robí. K tomuto bodu nie je priradená žiadna pokuta, a preto sa často prehliada. Napriek tomu je záväzný.

Ak si túto druhú povinnosť prečítate spolu s Kapitoulou [1.3](#), niečo zapadne na svoje miesto. Priepasť medzi tým, vedieť o UI, a byť schopný s ňou aj učiť, už nie je len profesijným problémom. Od februára 2025 je to zákonná povinnosť.

Od 2. augusta 2026 musí byť obsah vygenerovaný UI ako taký označený. Od 2. decembra 2027 sa za vysoko rizikové považujú systémy používané na rozhodovanie o prijatí, na hodnotenie toho, čo sa žiaci naučili, alebo na ich monitorovanie počas skúšok. Kto takýto systém používa, preberá na seba aj povinnosti, ktoré s ním súvisia. Súčasťou je aj požiadavka, aby ľudia, ktorí nad ním vykonávajú dohľad, boli — slovami Aktu — „kompetentní, vyškolení a oprávnení“. Všimnite si tú formuláciu. Právo dospelo k rovnakému záveru ako pedagogika: dohľad bez odbornosti nie je dohľadom.

Dvere a okná: autorské právo a skúšobný poriadok

Napriek očakávaniam je to, čo z UI vychádza von, ľahšou časťou. Text alebo obrázok vygenerovaný UI vo všeobecnosti nemá ľudského autora v zmysle, aký vyžaduje autorské právo, a preto sám osebe zvyčajne nepodlieha autorskoprávnej ochrane. To však neznamená záruku, že je „čistý“: v prvom väčšom rozsudku svojho druhu v Európe súd v Mníchove zistil, že chatbot si zapamätal text

piesne a reprodukoval ho takmer doslovne. Súd pripísal zodpovednosť poskytovateľovi, nie osobe, ktorá zadala požiadavku. Či by mohol byť zodpovedný aj učiteľ, ktorý takýto materiál ďalej poskytne, je zatiaľ otvorená otázka. Jasnejším problémom je to, čo do UI vstupuje — treba si však uvedomiť, že ide o otázku autorského práva, nie Aktu o UI. Akt o UI nehovorí nič o tom, čo smú učelia do systému vkladať; to upravuje staršia a úplne samostatná oblasť práva.

Výnimka, ktorá učiteľom umožňuje kopírovať materiál pre svoje hodiny, sa vzťahuje presne na toto: kopírovanie obmedzenej časti diela pre danú triedu. Nahratie chráneného diela do komerčného systému UI je iný úkon a výnimka sa naň nevzťahuje. Materiál určený na školské vyučovanie, čo sú predovšetkým učebnice, je z výnimky v každom prípade vylúčený. Takže naskenovanie kapitoly, aby ju UI zhrnula, je bežný úkon, na ktorý sa výučbová výnimka jednoznačne nevzťahuje.

Nakoľko by vás to malo znepokojovať? Menej, než naznačuje táto medzera, ale viac než vôbec. Otázka je naozaj nedoriešená: žiadny vyšší súd o nej nerozhodol a odborná literatúra považuje existujúce výnimky za nevyhovujúce danej situácii. Ak by nositeľ práv namietal, išlo by o občianskoprávny nárok, a v praxi je to skôr vecou školskej politiky a obstarávania než niečo, čo môže vyriešiť jednotlivý učiteľ. Čo naopak nedoriešené nie je, je úzky prípad — a je to hranica, ktorú stojí za to si zapamätať: materiál z učebníc a od vydavateľov by sa do nástrojov UI nemal vkladať vôbec — ani naskenovaný, ani prepísaný, dokonca ani na vytvorenie pracovného listu.

Súdna prax v tejto oblasti sa naprieč Európou momentálne javí ako nejednotná. Vo februári 2026 rozhodol Správny súd v Kasseli, Nemecko, o dvoch univerzitných prípadoch rovnako a jednoznačne: ak študent podpísal vyhlásenie, že práca je jeho vlastná, hranica je prekročená „už jediným neoznámeným použitím generatívnej UI“. Parížsky správny súd vo februári 2026 naopak univerzite úplne zakázal sankcionovať študenta: univerzita nevydala žiadne pravidlo upravujúce používanie UI, a bez vopred stanoveného pravidla nebolo možné konštatovať disciplinárne previnenie. Švédsky odvolací súd dospel k rovnakému záveru už skôr, pri takmer identických skutkových okolnostiach ako holandský prípad, ktorý dopadol opačne. V tomto prípade študent predložil vymyslené zdroje, no pravidlá kurzu povoľovali „všetky pomôcky“ pri domácich prácach, takže nebolo čo porušiť. Tam, kde bolo sfaľšovanie jasne preukázané a pravidlo existovalo, súdy sankcie potvrdili. Holandský najvyšší správny súd tak rozhodol v roku 2025.

Vzorec naprieč jurisdikciami teda nie je otázkou krajiny. Je to otázka, či pravidlo existovalo vopred a či bol podvod skutočne preukázaný.

Pre prax z toho vyplývajú tri pravidlá.

1. Detektory nenesú dôkazné bremeno. Zákon dovoľuje odvodenie z typických znakov. Patrí sem opakujúca sa, nezvyčajne uhladená formulácia, nesúladi medzi tým, čo dokážu napísať, a tým, čo dokážu povedať, a zdroje, ktoré sa napokon ukážu ako neexistujúce. Študent to potom môže vysvetliť. To je legitímna cesta a nevyžaduje si žiadny softvér. Výstup detektora je v najlepšom prípade jedným znakom spomedzi ďalších. Miera zlyhania uvedená v Kapitole [1.3](#) robí z tohto nástroja nepoužiteľný dôkaz.
2. Pravidlá musia byť jasné pred hodnotením, nie až po ňom. Neobstojí ani plošný zákaz, ani plošné povolenie. Funguje vyhlásenie o samostatnej práci so všeobecnou doložkou o UI, spolu s povinnosťou uviesť, čo bolo použité. V Nemecku zašlo v roku 2026 najďalej

Bavorsko: jeho univerzity nesmú UI pri nekontrolovanom hodnotení vôbec zakázať, musia však od študentov vyžadovať jej uvedenie. Označovanie namiesto zákazu.

3. Známkovanie zostáva v rukách človeka. Žiadne rozhodnutie s právnymi následkami pre človeka nesmie robiť samotný stroj, a známka takýmto rozhodnutím je. Nemecká Stála konferencia ministrov školstva to formuluje ešte dôraznejšie: hodnotenie je úloha, ktorú môžu vykonávať len učitelia. Rozhodujúce je, že formálne odklepnutie návrhu UI sa nepočíta ako ľudské rozhodnutie. Zistenie z Kapitoly 1.3 tak platí aj tu: nesprávna spätná väzba od UI je zároveň pedagogickým aj právnym problémom.

Právo, etika a didaktika sa tak zhodujú na rovnakej odpovedi: hodnotiť treba proces, nielen výsledok.

Skutočná adresa zodpovednosti

V reakcii na to Nemecko zaviedlo štátom poskytované školské prostredia UI. Ide o preverené platformy s vyjednanými zmluvami, namiesto toho, aby sa učitelia museli sami prihlasovať do hocikakého bezplatného nástroja. Hoci tieto platformy riešia problémy, ktoré jednotlivý učiteľ nedokáže vyriešiť sám, stále čelia kritike, pokiaľ ide o spôsob ich riadenia, o to, či ich učitelia skutočne prijímajú, a o spoľahlivosť hodnotení, ktoré podporujú. Keďže nasadenie je zatiaľ obmedzené na vybranú skupinu škôl a konkrétne predmety, bude potrebné v nasledujúcich mesiacoch sledovať, ako sa učiteľom s týmito platformami darí.

To, čo je na tom skutočne osobité, je užšie, než sa môže na prvý pohľad zdať, a stojí za to to presne pomenovať: namiesto vypísania verejného obstarávania alebo kúpy prístupu k cudzej platforme je Nemecko jediným európskym systémom, kde si štátny orgán platformu sám buduje a prevádzkuje. Aj Francúzsko poskytuje platformu pre celý ročník, no zadalo jej vytvorenie externe a dodávajú ju dve súkromné firmy: jedna napísala softvér, druhá hostuje dáta. Väčšina zvyšku kontinentu si platformu jednoducho kúpila. Najďalej zašlo Slovensko, s 20 000 licenciami pre pedagogické fakulty, ktoré sa do roku 2026 rozšíria na približne 80 000 učiteľov v školách. Štát zaplatí len za skutočne využité licencie a poskytovateľovi je zmluvne zakázané trénovať na slovenských školských dátach. Podobnú dohodu vyjednálo aj Estónsko pre svoje stredné školy a Severné Írsko investovalo 10,7 milióna libier do licencií pre všetkých učiteľov na všetkých školách. Zmluvná záruka, že vaše vstupy sa nepoužívajú na trénovanie — presne tá vlastnosť, ktorú mala nemecká platforma priniesť — sa dá aj kúpiť.

Vybudovať si to sám automaticky neznamena väčšiu kontrolu. Nemecká platforma beží, ako upozornilo jedno odvetvové združenie, na tých istých komerčných jazykových modeloch na európskych serveroch ako platformy všetkých ostatných. Francúzsky systém je naproti tomu hostovaný vo Francúzsku pod najvyšším bezpečnostným certifikátom, aký vydáva francúzsky štát. Jedna krajina si postavila povrch a prenajíma si motor, druhá si kúpila softvér, ale ponechala si kľúče od budovy. Ani jedna z možností jednoznačne nepredstavuje „suverénnejšiu“ voľbu, čo stojí za zapamätanie predtým, než tento pojem použijete.

Holandsko zvolilo iný prístup a stojí za to o ňom vedieť, pretože ponúka úprimnejšiu odpoveď na tú istú otázku. Namiesto budovania alebo nákupu spojili holandské školy a univerzity sily a nechali si

formálne posúdiť veľkých poskytovateľov. Pri preskúmaní asistenta UI od Microsoftu zistili dva problémy, ktoré sa nepodarilo vyriešiť: kritériá automatického filtra obsahu, ktoré poskytovateľ odmietol zverejniť, a uchovávanie osemnástich mesiacov diagnostických údajov, ktoré nebolo možné odôvodniť. Rokovali. V marci 2026 však poskytovateľ odmietol čokoľvek zmeniť. Hodnotenie tak zostáva „jantárové“ (podmienečné) a holandským školám sa odporúča postupovať opatrne a posudzovať jednotlivé prípady vlastným úsudkom namiesto plošného schválenia. Jedna krajina odstránila riziko tým, že si ho obišla vlastnou stavbou, druhá sa pozrela bližšie a rozhodla sa, že ešte nie je pripravená. Oba prístupy ponúkajú riešenia problému, ktorý bol načrtnutý na začiatku tejto kapitoly.

Porovnanie objasňuje ešte jednu vec. Sťažnosť, že učitelia uprednostňujú bezplatný chatbot pred oficiálnym, nie je dôsledkom zlyhania implementácie v Nemecku. V Estónsku, kde štát vyjednal prístup pre každého študenta strednej školy, používala po roku oficiálny chatbot týždenne len sotva tretina z nich. Ukázalo sa, že väčšina z nich používala bezplatné nástroje ešte pred spustením programu. Všade preverené prostredie súperí s tým pohodlnejším. Poskytnutie oficiálneho nástroja je nevyhnutné. Nie je to však postačujúce.

Štrukturálny bod však platí naďalej: súlad s predpismi je podmienkou, ktorá umožňuje, nie prekážkou. Pamätáte si, čo zaznelo v Kapitole [1.2](#)? Školy s jasnými pravidlami boli práve tie, ktorých učitelia hlásili najväčšiu úsporu času. Nič v zdrojoch, z ktorých tieto kapitoly vychádzajú, nenaznačuje niečo iné.

Revision #13

Created 2026-09-01 09:13:36 UTC by Alexander

Updated 2026-09-03 08:17:48 UTC by Alexander